

ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ

การจัดการศึกษา การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้กับผู้เรียนในห้องเรียน ในสถานศึกษา ก็จะต้องประกอบด้วย ผู้เรียนปกติ ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษหรือผู้เรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ดังนั้นผู้สอนจึงต้องทำความเข้าใจกับลักษณะของเด็กที่มีความต้องการพิเศษหรือเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้สอนสามารถที่จะวางแผนการประเมินได้สอดคล้องกับความต้องการและความเป็นจริงและสามารถนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีสาระสำคัญที่ควรทำความเข้าใจ ดังนี้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) มีข้อกำหนดแนวทาง การจัดการศึกษาและการประเมินผล สรุปได้ ดังนี้

มาตรา ๑๐ การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอภาคกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า ๑๒ ปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย มีสิทธิได้รับสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก บริการ

การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพ บุคคลที่ไม่สามารถพึ่งตนเองได้ ไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ

การศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสอง ให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ ความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๖ ให้สถานศึกษาประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอน ตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการจัดการศึกษา

ความหมายของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ/เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้

การจัดการเรียนการสอนของผู้สอนย่อมมีโอกาสนพบเจอผู้เรียนที่เป็นเด็กพิเศษหรือเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จึงควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ/เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ดังที่ ชนิตา มิตรานันท์ (2556) ได้สรุปไว้ ดังต่อไปนี้

เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ หมายถึง เด็กที่มีความบกพร่องในกระบวนการรับรู้และการจัดการข้อมูล ส่งผลให้มีปัญหาในทักษะ การฟัง การพูด การอ่าน การเขียนสะกดคำ คณิตศาสตร์ และการใช้เหตุผล ส่งผลให้เด็กมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าความเป็นจริง ทั้งนี้ไม่รวมถึงเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ที่มีผลมาจากความผิดปกติทางด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ จิตใจ สติปัญญา และการขาดโอกาสทางการศึกษา

ประเภทของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ/เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้

เด็กที่มีความต้องการพิเศษ/เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้มีหลายประเภท ที่สามารถพบได้ในการจัดการเรียนการสอนที่ผู้สอนจะต้องรู้จักและทำความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะพฤติกรรมของผู้เรียนแต่ละประเภท ดังที่นักวิชาการได้กล่าวถึงประเภทของเด็กพิเศษ/เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ดังนี้

ผดุง อารยะวิญญู (2544) ได้กล่าวถึง ประเภทของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ จำแนกเป็นประเภทต่างๆ ดังนี้

1. ความบกพร่องทางการฟังและการพูด ลักษณะพฤติกรรมที่บกพร่องทางการพูด เช่น พัฒนาการทางการพูดล่าช้า ไม่เข้าใจสัญลักษณ์ทางภาษา รู้จักคำศัพท์น้อย จำแนกเสียงพูดไม่ได้ รู้ว่า จะพูดอะไร แต่พูดออกมาเป็นคำพูดไม่ได้
2. ความบกพร่องทางการอ่าน ลักษณะพฤติกรรมที่เป็นความบกพร่องทางการอ่าน เช่น อ่านคำโดยสลับตัวอักษร เช่น กบ เป็น บก มองเป็นงอม ยอดเป็นดอย ไม่เข้าใจตัวอักษรใดมาก่อนมา

หลัง ตัวอักษรโดยอยู่ทางซ้ายหรือทางขวา ไม่สามารถแยกเสียงสระในคำได้ เช่น แมลง เด็กอ่านเป็นแม-
ลง หรือ มะ-แลง-ลง

3. ความบกพร่องทางการเขียน ลักษณะพฤติกรรมที่เป็นความบกพร่องทางการเขียน เช่น
เขียนเป็นประโยคไม่ได้เรียงคำไม่ถูก ไม่สามารถลอกคำที่ครูเขียนบนกระดานลงบนสมุดของนักเรียน
ได้ เขียนประโยคตามที่ครูบอกไม่ได้ ฯลฯ

4. ความบกพร่องทางคณิตศาสตร์ ลักษณะพฤติกรรมที่เป็นความบกพร่องทาง
คณิตศาสตร์ เช่น ไม่สามารถปฏิบัติตามขั้นตอนการคำนวณได้ มีปัญหาในการเรียงลำดับ มีปัญหาใน
การอ่านแผนที่และกราฟ ไม่สามารถปฏิบัติตามขั้นตอนในการคำนวณได้ ไม่เข้าใจความหมายของ
การชั่งตวง วัด เป็นต้น

5. ความบกพร่องทางกระบวนการคิด ลักษณะพฤติกรรมที่เป็นความบกพร่องของ
กระบวนการคิด การให้เหตุผล เช่น ไม่สามารถบอกความแตกต่างของสิ่งที่มองเห็นได้โดยเฉพาะเมื่อ
วัตถุมีขนาดลักษณะคล้ายคลึงกัน ไม่สามารถบอกความแตกต่างของสิ่งที่ได้ยินได้ โดยเฉพาะเสียงที่
คล้ายคลึงกัน มีความจำที่ไม่ดี ไม่ว่าจะเป็นความจำระยะสั้นหรือความจำระยะยาว ไม่มีความอดทนใน
การทำกิจกรรม เป็นต้น

6. ความบกพร่องอื่นๆ ได้แก่ ความบกพร่องเกี่ยวกับสมาธิ ความบกพร่องด้านการรับรู้
โดยสาระสำคัญในประเด็นย่อย ดังนี้

6.1 ความบกพร่องเกี่ยวกับสมาธิ ได้แก่

6.1.1 ไม่มีสมาธิ ลักษณะพฤติกรรม เช่น ทำงานไม่เสร็จมีงานค้างหลายงาน
ไม่สามารถมีใจจดจ่ออยู่กับสิ่งที่เรียน ไม่ฟังเวลาครูพูด

6.1.2 ความหุนหันพลันแล่น ลักษณะพฤติกรรม เช่น แสดงออกโดยไม่มีความ
ยั้งคิด ทำงานเลอะเทอะ ไม่มีระเบียบระบบ ต้องมีคนคอยควบคุมขณะทำงาน ไม่รู้จักการรอคอย

6.1.3 การอยู่นิ่ง ลักษณะพฤติกรรม เช่น วิ่งไปวิ่งมาในห้อง ลุกจากที่นั่ง
บ่อยๆ เดินไปเดินมาทั่วห้อง เคลื่อนไหวอยู่เสมอหยุดนิ่งไม่ได้

6.2 ความบกพร่องเกี่ยวกับการรับรู้ ลักษณะพฤติกรรม เช่น ไม่มีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเรื่องเป็นเวลา ไม่มีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเรื่องของระยะทาง ไม่มีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเรื่องของพื้นผิว ไม่สามารถจำแนกส่วนย่อยออกจากส่วนใหญ่ได้ เป็นต้น

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (2558) ประกาศ เรื่อง กำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของ
คนพิการทางการศึกษา พ.ศ.2552 ไว้ 9 ประเภท ได้แก่

1. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น
2. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
3. บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
4. บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ
5. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้
6. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา
7. บุคคลที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์
8. บุคคลออทิสติก
9. บุคคลพิการซ้อน

การจัดการเรียนการสอนของผู้สอนจึงควรให้ความสนใจผู้เรียนทุกคนในห้องเรียน ว่ามีลักษณะที่เข้าข่ายเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษหรือเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ประเด็นใดบ้าง ลักษณะของเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีหลายประเภท ได้แก่ บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน ทางสติปัญญา สมาธิสั้น การเรียนรู้ ทางคณิตศาสตร์ ทางร่างกาย การเคลื่อนไหว สุขภาพ ทางการพูดและภาษา บุคคลออทิสติก และพิการซ้ำซ้อน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้สอนจะสามารถจัดการเรียนการสอนและประเมินผลได้สอดคล้องกับลักษณะของผู้เรียนได้มากขึ้น

จุดมุ่งหมายของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ

การวัดและประเมินผล เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการศึกษา เพื่อนำผลการประเมินมาพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยสาระสำคัญ ดังนี้

1. การประเมินความรู้ ทักษะ ความพร้อมพื้นฐาน เพื่อให้ได้ข้อมูล ด้านจุดเด่น จุดด้อย ก่อนการทำ IEP ที่สอดคล้องตามมาตรฐานและตัวชี้วัด
 2. การประเมินพัฒนาการและผลการเรียนรู้ (Formative Assessment) ประเมิน ระหว่างการจัดการศึกษา เพื่อปรับปรุงแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
 3. การประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียน (Summative Evaluation) การประเมินหลังจบ หน่วยการเรียนรู้ การปลายภาค ปลายปี รูปแบบการประเมินควรใช้วิธีการที่หลากหลาย
- การจัดการเรียนรู้ผู้สอนจำเป็นต้องมีการประเมินเพื่อให้สามารถจัดการเรียนให้สอดคล้อง และตรงกับลักษณะของผู้เรียนให้มากที่สุด โดยผู้สอนสามารถประเมินผู้เรียนได้ตลอดการจัดการ เรียนรู้ ตั้งแต่ การประเมินก่อนการเรียน ประเมินพัฒนาการ และประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียน

หลักการวัดและประเมินผลการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ

สถานศึกษาควรกำหนดการวัดและประเมินการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ให้ สอดคล้องกับแนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. สถานศึกษาเป็นผู้รับชอบการวัดและประเมินการเรียนรู้และให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามี ส่วนร่วม
2. มีจุดหมาย ได้แก่ การประเมินความสามารถและความต้องการจำเป็นพิเศษ ปรับปรุง/ พัฒนนักเรียน และตัดสินผลการเรียน
3. สอดคล้องตามความต้องการ โดยใช้แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล IEP
4. เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอน ใช้วิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับสภาพ ผู้เรียน ในรูปแบบการช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกแต่ละด้าน ดังนี้
 - 4.1 ด้านการนำเสนอ ผู้เรียนควรได้เรียนรู้เนื้อหา ทักษะ และการประเมินผลที่เหมาะสม กับสภาพ
 - 4.2 ด้านการตอบสนอง ผู้เรียนได้แสดงออกในรูปแบบ/วิธีการที่เหมาะสม

4.3 ด้านการจัดสภาพแวดล้อม เป็นการปรับสภาพแวดล้อม สถานที่ รวมทั้งรูปแบบการสอบ การทำงานที่ได้รับมอบหมาย ที่เหมาะสม

4.4 ด้านเวลา เป็นการปรับเปลี่ยนเวลา การสอบที่เหมาะสม วัดและประเมินนักเรียนได้รอบด้าน

5. การประเมินผู้เรียน เน้นการประเมินพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ การร่วมกิจกรรม การทดสอบ

6. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ตรวจสอบผลการเรียน

7. ให้มีการเทียบโอนผลการเรียนระหว่างสถานศึกษาและรูปแบบการศึกษา

8. สถานศึกษาต้องจัดทำหลักฐานการศึกษา รายงานผลการเรียน แสดงวุฒิการศึกษาและรับรองผลการเรียน

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ผู้สอนต้องยึดหลักการที่สอดคล้องกับแนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ดังรายละเอียดที่ได้กล่าวถึง

แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ใช้แผน IEP ที่มีองค์การประเมินสอดคล้องตามข้อกำหนดของหลักสูตรแกนกลาง ฯ โดย มีรายละเอียด ดังนี้

องค์ประกอบการประเมิน

องค์ประกอบการประเมินฯ เป็นไปตามข้อกำหนดของการประเมินฯ ตามหลักสูตรแกนกลาง 2551 ทุกประการแต่อาจจะมีข้อควรพิจารณาเพิ่มเติม ดังนี้

1. การประเมินตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ผู้สอนต้องปรับสภาพให้เหมาะสมกับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ใช้วิธีการที่หลากหลาย นอกจากนี้ยังต้องสังเกตพัฒนาการ ความประพฤติ พฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม เน้นการประเมินตามสภาพจริง

2. การประเมินการอ่าน คิววิเคราะห์และเขียน โดยการอ่านจากสื่อหลายๆ ประเภท ผู้เรียนต้องสามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ แสดงความคิดเห็น ถ่ายทอดความคิดเห็น สร้างสรรค์ การประเมินต้องคำนึงถึงสิ่งที่ เป็นข้อจำกัดของผู้เรียน สถานศึกษาหรือผู้ประเมินต้องสามารถปรับ เครื่องมือการประเมินได้ตามความเหมาะสม ในการประเมินต้องประเมินตาม IEP ที่กำหนดไว้

3. การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ปรับกระบวนการ สอดคล้องกับ IEP อาศัย ความร่วมมือจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหลายฝ่าย ใช้แหล่งข้อมูลหลายแหล่งข้อมูล

4. การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน คำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียน การกำหนด สัดส่วนของคะแนนที่เหมาะสม

ข้อกำหนดของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

ข้อกำหนดของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ การ จัดการสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ สถานศึกษาประเมินลักษณะผู้เรียนที่มีความต้องการ พิเศษ และสามารถจัดผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษให้เรียนรวมกับผู้เรียนปกติ ทั้งกรณีเรียนรวมเต็ม เวลา เรียนรวมเต็มเวลาบางรายวิชาหรือเรียนรวมบางเวลา และกรณีที่ผู้เรียนมีข้อบกพร่องอย่าง รุนแรง โดยมีสาระสำคัญแต่ละ กรณี ดังนี้

1. ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษที่มีความสามารถใกล้เคียงกับผู้เรียนปกติเรียนรวมแบบเต็ม เวลา มีข้อกำหนดของการวัดและประเมินผล ดังนี้

1.1 ใช้มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดเหมือนผู้เรียนทั่วไป

1.2 ปรับวิธีการให้เหมาะสมกับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคน

1.3 จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกกับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคน

2. ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนรวมบางรายวิชาและหรือบางเวลา มีข้อกำหนดของการวัดและประเมินผล ดังนี้

- 2.1 ใช้มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดเหมือนผู้เรียนทั่วไป
- 2.2 ผลการประเมินไม่เปรียบเทียบกับนักเรียนทั่วไป
- 2.3 รายวิชาที่ปรับเปลี่ยนเนื้อหา การประเมินต้องสอดคล้องกับเนื้อหาที่ปรับเปลี่ยน
- 2.4 ปรับวิธีการประเมินที่เหมาะสมกับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคน เช่น เด็กที่บกพร่องด้านการอ่าน ผู้สอนต้องใช้วิธีการอ่านให้ฟัง

2.5 ปรับเครื่องมือการประเมิน เช่น ใช้รูปภาพช่วยให้มากกว่าปกติ หรือให้สอบเป็นตอนๆ แทนการสอบทั้งฉบับ

- 2.6 กำหนดเกณฑ์ที่สอดคล้องกับ IEP ของแต่ละบุคคล
- 2.7 ปรับเวลาในการสอบให้เหมาะสม
- 2.8 ปรับสถานที่สอบ ในบางกรณีไม่สามารถใช้สถานที่สอบรวมกับ ผู้เรียนปกติได้
- 2.9 การนำเสนอข้อสอบ อาจจะต้องมีตัวช่วย เช่น ผู้สอนอ่านข้อสอบ ใช้เทป
- 2.10 วัดและประเมินความก้าวหน้า และต้องระบุใน IEP

3. ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษรุนแรง มีข้อกำหนดของการวัดและประเมินผล ดังนี้

- 3.1 ประเมินตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้ใน IEP
- 3.2 การประเมินเฉพาะบุคคล ไม่เปรียบเทียบกับผู้เรียนปกติ
- 3.3 ประเมินความสามารถในการปฏิบัติเฉพาะบุคคล แบ่งตามระดับคุณภาพ
- 3.4 ประเมินความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน
- 3.5 ประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น การทดสอบ การร่วมกิจกรรม การนำเสนอ งาน หรือพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านอื่นๆ

เกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ

เกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ประกอบด้วย การตัดสินผลการเรียน การให้ระดับผลการเรียน การเลื่อนชั้น การเรียนซ้ำชั้น การสอนซ่อมเสริม เกณฑ์

การจบการศึกษา การรายงานผลการเรียน เอกสารหลักฐานการศึกษา การส่งต่อนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทางการศึกษา มีรายละเอียดและสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. การตัดสินผลการเรียน

การตัดสินผลการเรียนดำเนินการตามหลักสูตรแกนกลางฯ ดังนี้

1.1 เวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

1.2 ต้องได้รับการประเมินทุกตัวชี้วัด

1.3 ได้รับผลการเรียนทุกรายวิชา หรือยึดตาม IEP

1.4 ได้รับการประเมิน ด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ที่คำนึงถึงความสามารถเฉพาะบุคคล

การตัดสินผลการเรียนสามารถทำได้ทั้งรายปี รายภาค และสามารถปรับจากข้อกำหนดของหลักสูตรแกนกลางได้ ทั้งเวลาเรียน คุณภาพผู้เรียน มิติการประเมิน ที่สามารถอิงพัฒนาการและหรืออิงเกณฑ์ หาก ผู้เรียนไม่เป็นตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้ใน IEP ควรตั้งกรรมการพิจารณาการปรับแผน IEP

2. การให้ระดับผลการเรียน

การให้ระดับผลการเรียน ประกอบด้วย การให้ ระดับผลการเรียนตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้ใน IEP การประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

2.1 การให้ระดับผลการเรียน พิจารณาจากการผ่านจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมในแผนการจัดการศึกษารายบุคคล IEP ในระดับประถมศึกษา อาจเป็นตัวเลข ระบบตัวอักษร ระบบร้อยละ ส่วนในระดับมัธยมให้เป็น 8 ระดับ (ศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมในเอกสารแนวทางการประเมินคุณภาพเด็กพิเศษ)

2.2 การประเมินการอ่าน คิด วิเคราะห์และเขียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผลการประเมินเป็นผ่าน/ไม่ผ่าน

2.3 การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประเด็นการประเมิน ประเมินการเข้าร่วมกิจกรรม การปฏิบัติกิจกรรม ผลงาน ตามเกณฑ์ที่เหมาะสมจากคณะกรรมการสถานศึกษา

3. การเลื่อนชั้น

การเลื่อนชั้นเมื่อสิ้นปีการศึกษา ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษจะได้เลื่อนชั้น พิจารณาจากผลการประเมิน ดังต่อไปนี้

3.1 มีเวลาเรียนครบร้อยละ 80

3.2 ผลการประเมินมาตรฐานและตัวชี้วัดผ่าน

3.3 ผลการประเมิน การอ่าน คิด วิเคราะห์และเขียนและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ผ่าน

4. การเรียนซ้ำชั้น

การเรียนซ้ำชั้นในกรณีที่ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดการเลื่อนชั้น สถานศึกษาตั้งกรรมการพิจารณาการเรียนซ้ำชั้น

5. การสอนซ่อมเสริม

กรณีที่ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนซ้ำชั้น สถานศึกษาต้องจัดสอนซ่อมเสริม

6. เกณฑ์การจบการศึกษา

ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ บรรลุจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล IEP ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษที่มีความบกพร่องรุนแรง บรรลุจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล IEP คำนึงถึง ศักยภาพ พัฒนาการ วุฒิภาวะ ความรู้ ความสามารถ และระดับความบกพร่อง

7. การรายงานผลการเรียน

การรายงานผลการเรียน เป็นการสื่อให้ผู้ปกครองได้รับรู้เกี่ยวกับพัฒนาการของผู้เรียน สถานศึกษาต้องรายงานผลการเรียนเป็นระยะ ข้อมูลรายงานผลการเรียน ประกอบด้วย

7.1 ข้อมูลระดับชั้นเรียน สิ่งที่ต้องรายงาน ได้แก่ เวลาเรียน การประเมิน IEP พฤติกรรมการเรียนรู้ ความประพฤติ ผลงาน นักเรียน

7.2 ข้อมูลระดับสถานศึกษา รายงานผลการประเมิน 4 ด้าน ได้แก่

7.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

7.2.2 ผลการอ่าน คติวิเคราะห์และเขียน

7.2.3 ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

7.2.4 ผลการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

7.3 ข้อมูลเขตพื้นที่การศึกษาและระดับชาติ รายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษา
ระดับเขต ระดับภาค

7.4 ข้อมูลพัฒนาการนักเรียน ด้านอารมณ์และสังคม

8. เอกสารหลักฐานการศึกษา

หลักฐานการศึกษา ประกอบด้วย หลักฐาน 2 อย่าง ดังนี้

8.1 หลักฐานการศึกษาที่กระทรวงกำหนด ประกอบด้วย

8.1.1 ปพ.1 ระเบียบแสดงผลการเรียนรู้

8.1.2 ปพ.2 ประกาศนียบัตร

8.1.3 ปพ.3 แบบรายงานผู้สำเร็จการศึกษา

หมายเหตุ เอกสารไม่บ่งบอกความพิการของเด็ก ในกรณีที่ใช้เพื่อการศึกษาต่อต้องแนบ IEP

8.2 หลักฐานการศึกษาที่ รร.กำหนด

นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทางการศึกษา สถานศึกษาต้องดำเนินการจัดทำ
เอกสาร ดังนี้

8.2.1 แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)

8.2.2 แบบสรุปผลการประเมินตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)

8.2.3 เอกสารรับรองความพิการ (เอกสารทางการแพทย์หรือแบบคัดกรองคนพิการ
ทางการศึกษา)

8.2.4 แบบบันทึกพฤติกรรม

8.2.5 แบบบันทึกข้อคิดเห็น

8.2.6 เอกสารอื่นๆ ตามที่สถานศึกษากำหนด

9. การส่งต่อผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ

การส่งต่อผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ สถานศึกษาต้องเตรียมข้อมูลในการส่งต่อดังต่อไปนี้

9.1 แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)

9.2 แบบสรุปผลการประเมินตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)

9.3 แฟ้มประวัติ

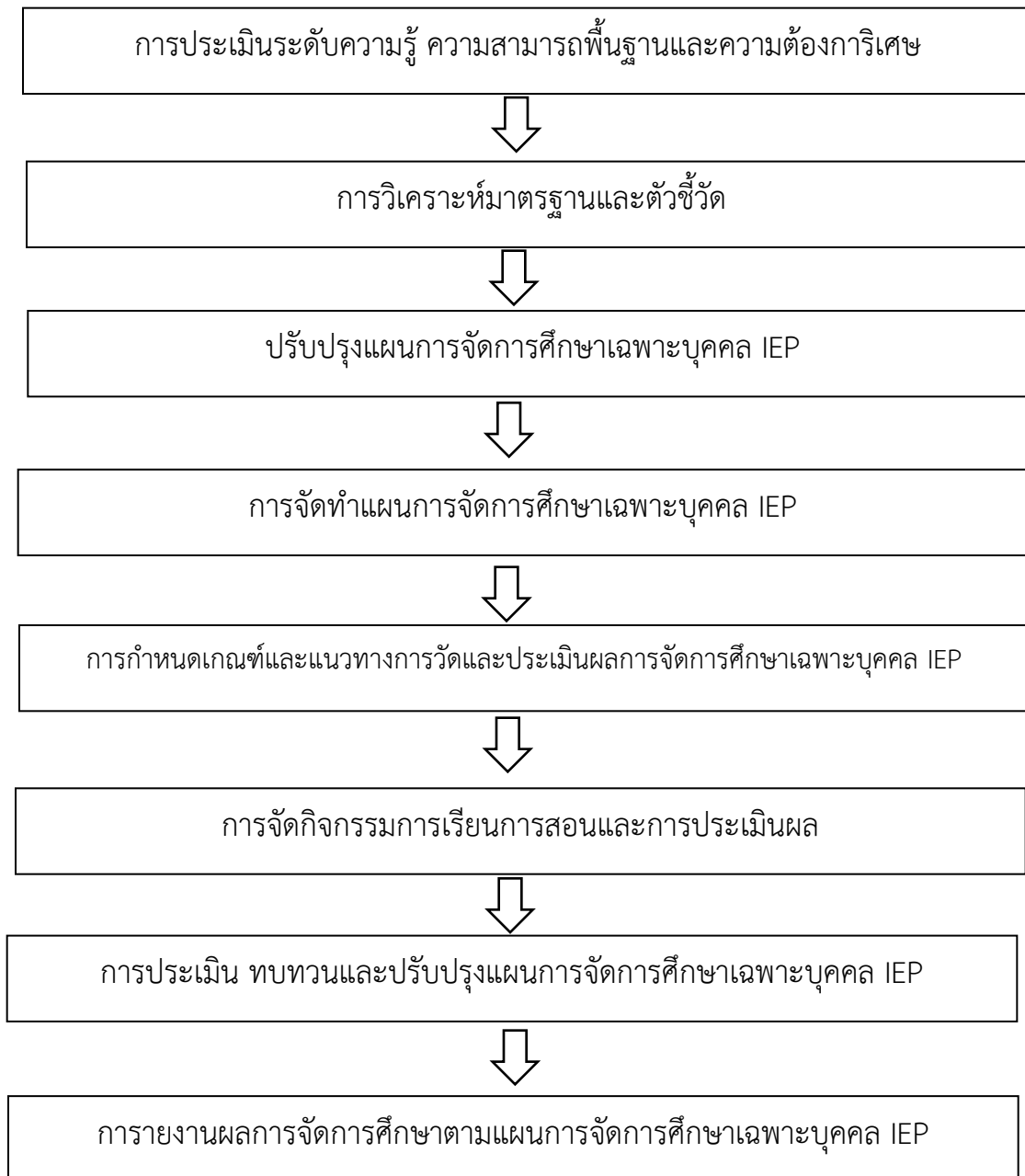
9.4 แฟ้มสะสมผลการเรียนของนักเรียน

9.5 เอกสารหลักฐานทางการศึกษา

9.6 เอกสารอื่นๆ เช่น เอกสารการคัดกรองทางการศึกษา เอกสารรับรองความพิการทางการแพทย์ บัตรประจำตัวผู้พิการ

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ผู้สอนจำเป็นต้องศึกษา สาระสำคัญในการประเมินผลผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ให้ละเอียดทุกประเด็น ตั้งแต่ลักษณะของผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษหรือผู้เรียนที่มีปัญหาการเรียนรู้ แต่ละประเภท ได้แก่ ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษที่มีความสามารถใกล้เคียงกับผู้เรียนปกติเรียนรวมแบบเต็มเวลา ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนรวมบางรายวิชาและหรือบางเวลา ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษรุนแรงและยังต้องศึกษารายละเอียดของข้อกำหนดในการประเมินแต่ละประเด็น ได้แก่ เกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ได้แก่ การตัดสินผลการเรียน การให้ระดับผลการเรียน การเลื่อนชั้น การเรียนซ้ำชั้น การสอนซ่อมเสริม เกณฑ์การจบการศึกษา การรายงานผลการเรียน เอกสารหลักฐานการศึกษา การส่งต่อผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ผู้สอนจะต้องเตรียมข้อมูลอะไร และยังต้องศึกษา กระบวนการในการประเมินผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ/ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ว่าต้องดำเนินการขั้นตอนอะไรบ้าง ต้องดำเนินการขั้นตอนไหนก่อนหลัง อย่างไร

แผนภูมิแสดงขั้นตอนการวัดและประเมินผลสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ

เอกสารอ้างอิง

- ชนิดา มิตรนันท์. 2556. การพัฒนาแบบทดสอบวินิจฉัยด้านการอ่านสำหรับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ดุสิต บัณฑิต สาขาการวิจัยและประเมินทางการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ.
- ผดุง อารยะวิญญู. 2544. เด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: ร่ำไทย เพรส.
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาพิเศษ. 2558. แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานพุทธศาสนาแห่งชาติ.

